

Авторський колектив: Кондратьєва О. В.; Білокур І. А.; Берегова О. В.; Семенченко Ж. А.; Криворот І. Д.; Ляшок А. О.; Шавлова Н. О.; Борщевська Т. Ю.; Бабенко О. Б.; Адаменко І. О.; Кондратьєва О. О.; Паценко О. І.; Рябчук Т. М.; Черненко О. Л.; Кондратенко О. В.; Городійчук Т. В.; Яременко І. І.; Гопенко Л. М.; Чумаченко А. В.; Новохацька І. І.; Білокур М. Г.; Пашкова Н. Б.; Вдовиченко Г. П.

Р11 Розмовлятиму гарно! Частина 2. Фонетика : навчально-методичний посібник для роботи з немовленневими дітьми / упоряд.: О. В. Кондратьєва, І. А. Білокур, О. В. Романюк. — Тернопіль : Мандрівець, 2024. — 80 с.

ISBN 978-966-944-307-6

Пропоноване видання – це друга частина навчально-методичного посібника “Розмовлятиму гарно!”. Вона має назву “Фонетика” та складається із 76 карток, що включають 23 теми. Кожна тема має по 3-4 картки із завданнями, що допоможуть викликати, автоматизувати та навчити диференціювати звуки раннього онтогенезу. Робота над звуками триває відповідно до вікової норми їх появи у дітей. За допомогою простих і зрозумілих завдань діти опановують компетенцію наслідувати звуки, склади, слова, прості речення і поступово оволодівають фразовим мовленням.

Робота з посібником передбачає, що інструкції до кожного завдання мають бути короткими, простими, чіткими і зрозумілими. Варто уникати використання зайвих слів під час озвучування завдань.

Для логопедів, вихователів, батьків.

УДК 376

Навчальне видання

РОЗМОВЛЯТИМУ ГАРНО!

Частина 2. Фонетика

**Навчально-методичний посібник
для роботи з немовленневими дітьми**

Упорядники:

**КОНДРАТЬЄВА Олена Вікторівна
БІЛОКУР Ірина Анатоліївна
РОМАНЮК Оксана Валеріївна**

ПЕРЕДМОВА

Проблема запуску та розвитку мовлення у немовленнєвих дітей опрацьована недостатньо. Актуальність цієї проблеми підштовхує фахівців до пошуку нових шляхів корекційного впливу в ситуаціях відсутності мовлення в дошкільників.

Над проблемою запуску та розвитку мовлення у невербальних дітей в Україні працюють психологи, педагоги, науковці, зокрема М. К. Шеремет, І. В. Мартиненко, В. В. Тищенко, Н. В. Чередніченко, І. С. Марченко, Ю. В. Коломієць, Н. В. Базима та інші фахівці.

Робота з дітьми, що не розмовляють, починається з їхніх батьків. Що раніше розпочато активну роботу зі стимуляції мовленнєвого розвитку дитини, яка не розмовляє, – то швидше налагодиться комунікація, а також м'якше проходить адаптація до нових умов і соціалізація в цілому.

Стимуляція мовлення дитини передбачає комплексне розв'язання низки завдань, основними з яких є виховання звукової культури мовлення, розвиток словникового запасу та розвиток зв'язного мовлення.

Одним із пріоритетних напрямків роботи з немовленнєвими дітьми є збагачення та активізація словника. Тож фахівцям і батькам стане у нагоді навчально-методичний посібник "Розмовлятиму гарно!", який зорієнтований на допомогу в організації корекційно-відновлювальної роботи з формування та розвитку мовлення дитини, починаючи від наслідування звуків і звукокомплексів до складання простих речень.

Практичний матеріал у посібнику є динамічним, із використанням графомоторних і мовленнєвих вправ, а також вправ на міжпівкульну взаємодію. Усі завдання мають короткі інструкції, зрозумілі для дітей.

Робочий матеріал оформлений у вигляді карток для індивідуальної роботи. Їх можуть використовувати не лише корекційні педагоги, а й вихователі та батьки для закріплення опанованого матеріалу та відпрацювання набутих навичок у дітей.

Навчально-методичний посібник "Розмовлятиму гарно!" складається з двох частин. У першій частині підібрані матеріали за лексичними темами. У другій частині – матеріали для ознайомлення дітей зі звуками раннього онтогенезу та літерами, що їх позначають.

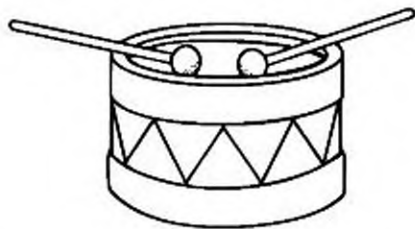
Запропонована система корекційної роботи ґрунтується на поетапному розвитку звукової культури та зв'язного мовлення. Практичний матеріал підібраний з поступовим ускладненням. Подавати його рекомендуємо відповідно до індивідуальних можливостей і потреб дитини, самостійно контролюючи рівень складності та поступово ускладнюючи.

Матеріали посібника відповідають вимогам Базового компоненту дошкільної освіти, чинних програм і методичних рекомендацій щодо розроблення навчальної літератури для дітей дошкільного віку.

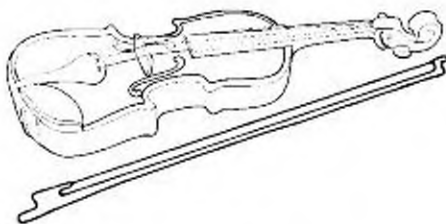
Бажаємо успіхів!

МОВЛЕННЄВІ-НЕМОВЛЕННЄВІ ЗВУКИ Картка 1

1. Розглянь малюнки. Послухай і повтори звуки, що їх можуть створювати:

Барабан б'є: "Бам-бам!"
- Як б'є барабан?

Скрипка грає: "Ті-лі-лі".
- Як грає скрипка?

Віслик каже: "Іа-іа!"
- Як каже віслик?

Дощ крапає: "Кап-кап!"
- Як крапає дощ?

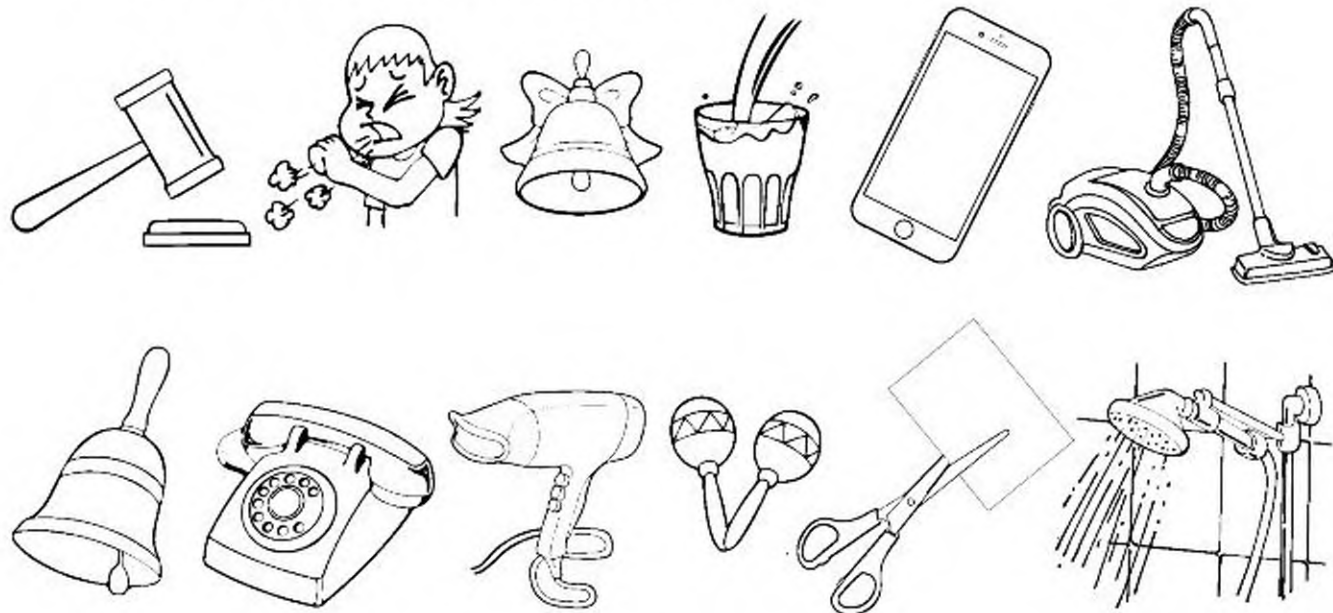
Вовк виє: "У-у-у!"
- Як виє вовк?

Потяг їде: "Чух-чух-чух! Ту-ту!"
- Як їде потяг?

- Усі ці звуки називаються немовленнєвими.

2. Послухай немовленнєві звуки. Впізнай, що звучало. Спробуй відтворити звук. Закрий фішкою відповідний малюнок. Знайди на малюнку і розфарбуй предмети, звуків яких ти не чув(-ла). Спробуй їх назвати (озвучити).

3. Визнач, що звучить однаково. З'єднай лінією ці малюнки.

МОВЛЕННЄВІ-НЕМОВЛЕННЄВІ ЗВУКИ *Картка 2*

1. Коли людина говорить, вона промовляє мовленнєві звуки. Розглянь і озвуч малюнки.

Дівчинка співає: "А-а-а!"
– Як співає дівчинка?

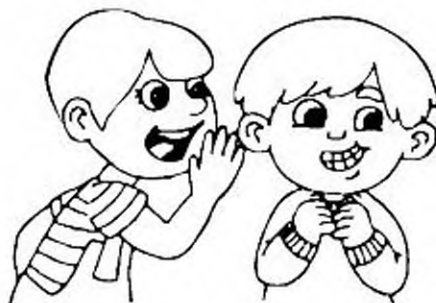
Дівчинка телефонує: "Алло!"
– Як говорить дівчинка?

Хлопчик свариться: "Ну-ну-ну!"
– Як свариться хлопчик?

Хлопчик каже: "Клас!"
– Як каже хлопчик?

Хлопчик шепоче на вушко: "Шу-шу-шу".
– Як шепоче хлопчик?

Дівчатка сміються: "Ха-ха-ха!"
– Як сміються дівчатка?

Дівчинка каже: "Тс-с-с".
– Як каже дівчинка?

Дівчинка гукає: "Ау! Ау!"
– Як гукає дівчинка?

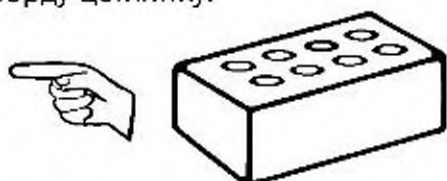
Мама кличе малюка: "Йди-йди-йди!"
– Як каже мама?

2. Гра "Хто це сказав?" (Відгадай і покажи відповідний малюнок.)

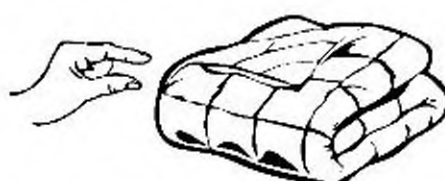
3. Розфарбуй ті малюнки, на яких зображений хтось один.

1. Розглянь малюнки.

Це – цеглина. Вона тверда. Стисни руку в кулачок, вистав вказівний палець і напруж його (зроби твердим, як цеглинка). Так одним пальчиком ми будемо показувати тверду цеглинку.

Це – перина. Вона м'яка. Стисни руку в кулачок, вистав вказівний і великий пальці, ніби показуючи, яка товста перина, яка вона м'яка.

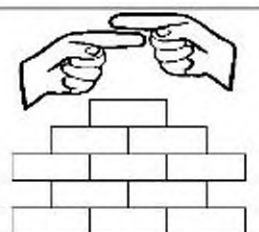

2. Пальчикова вправа "Цеглинка".

Цеглинка на цеглинку,
цеглинка на цеглинку,
цеглинка на цеглинку –
будуємо хатинку.

О. Кондратьєва

стиснути руки в кулачки
виставити вказівні пальці
поперемінно накладати
один пальчик на другий

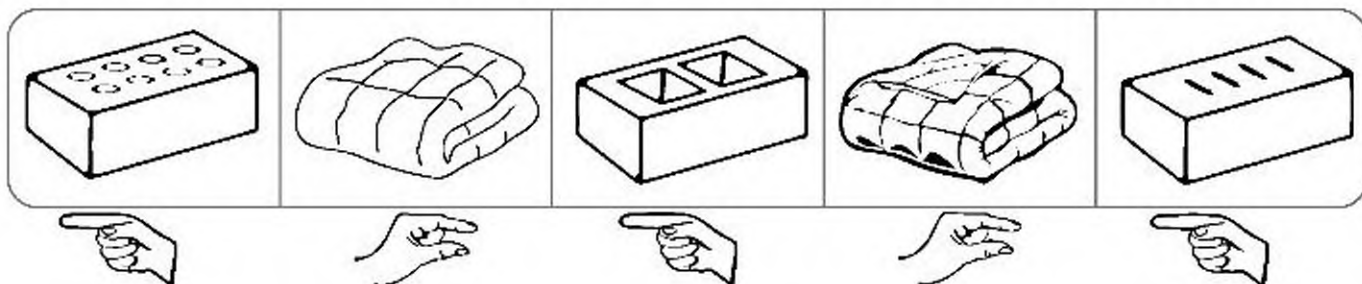
3. Гра "Збери цеглинки".

Я називатиму різні слова, а ти, почувши слово "цеглинка", виставляй вказівний пальчик (покажуй тверду цеглинку):

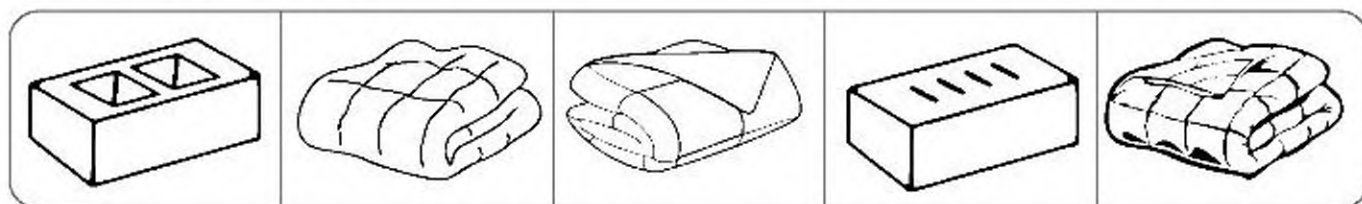
цеглинка, пірамідка, цеглинка, цеглинка, морозиво, цеглинка тощо.

4. Вправа "Цеглинка – перинка".

– Уважно дивися на малюнки і виконуй вправи: якщо на малюнку цеглинка – покажуй один пальчик (вказівний), а якщо перинка – покажуй два пальці (вказівний і великий).

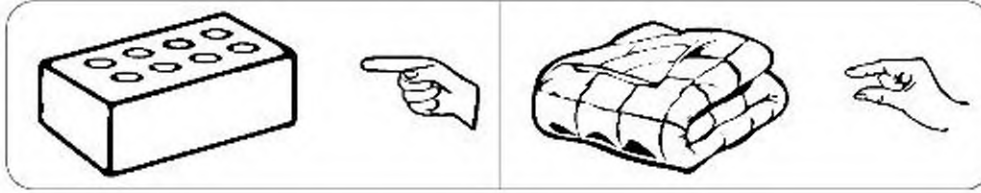
– Далі показуй самостійно.

5. Розфарбуй усі цеглинки.

1. Розглянь малюнки. Покажи, де цеглина, а де перина. Розфарбуй цеглину в помаранчевий колір, а перину – в жовтий колір.

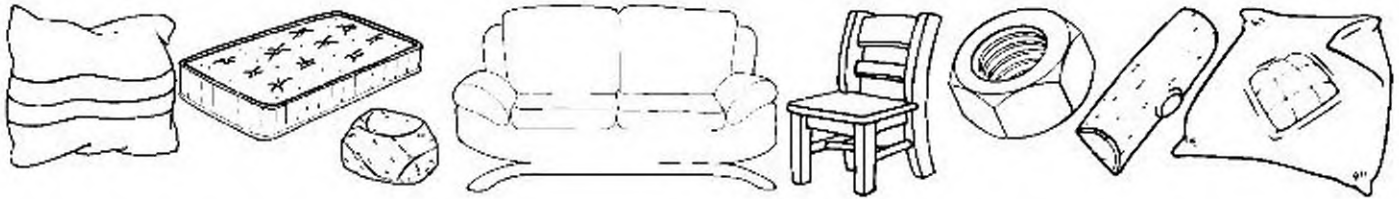

2. Гра "Тверда цеглина – м'яка перина".

– Пригадай, як ми показуємо пальчиками тверду цеглину, а як – м'яку перину. Почувши "тверда цеглина", показуй один пальчик (вказівний), а "м'яка перина" – показуй два пальчики (вказівний і великий).

3. Вправа "Тверде – м'яке".

– Розглянь малюнки. Всі тверді предмети позначай, як цеглину, одним пальчиком (вказівним), а всі м'які – двома (вказівним і великим, як перину).

4. Розфарбуй м'які предмети.

5. А знаєш, що приголосні звуки також бувають твердими та м'якими?

- Послухай, як звучать тверді звуки і повтори їх за мною: [б], [м], [д], [к], [в]...
- Послухай, як звучать м'які звуки і повтори їх: [б'], [м'], [д'], [к'], [в']...
- Тверді звуки ми позначатимемо однією рисочкою, а м'які – двома.

6. Розглянь і озвуч малюнки. Якщо звук твердий, то намалюй у квадратику одну рисочку, а якщо м'який – дві.

 Солдат б'є по великому барабану: БІ	 Солдатик б'є по маленькому барабанчику: Бь!	 Коваль стукає великим молотком: ТІ	 Чоботар стукає маленьким молоточком: ТЬ!
--	--	---	---